

Sygn. akt I C 981/18

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 września 2018 roku

Sąd Rejonowy w Kłodzku Wydział I Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSR Izabela Kosińska - Szota

Protokolant: p.o. prot. sąd. Joanna Wiejkut

po rozpoznaniu w dniu 5 września 2018 roku w Kłodzku

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) S.A. z siedzibą w B.

przeciwko J. B.

o zapłatę 7 920,12 zł

I. oddala powództwo;

II. zasądza od strony powodowej (...) S.A. z siedzibą w B. na rzecz pozwanej J. B. kwotę 1 817 (jeden tysiąc osiemset siedemnaście) zł tytułem kosztów procesu.

(...)

UZASADNIENIE

Strona powodowa (...) S.A. z siedzibą w B. wniosła o zasądzenie od pozwanej J. B. na podstawie weksla kwoty 7 920,12 zł z umownymi odsetkami za opóźnienie w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego NBP od dnia 28 grudnia 2017 r. i zasądzenie kosztów procesu według norm przepisanych podnosząc w uzasadnieniu na pozwie, że poprzez podpisanie weksla pozwana w dniu 13 października 2013 r. zobowiązała się do zapłaty w dniu 27 grudnia 2017 r. kwoty wskazane w wekslu 8 241,74 zł, dlatego w tym dniu została wezwana pozwana została wezwana do wykupu weksla, jednak pozwana wpłaciła kwotę 300 zł.

Pozwana wniosła sprzeciw od wydanego nakazu zapłaty zarzucając nieudowodnienie roszczenia co do zasady i wysokości, brak istnienia zobowiązania wobec jego spełnienia, brak wymagalności roszczenia dochodzonego pozvem z uwagi na brak doręczenia pozwanej oświadczenia o wypowiedzeniu umowy pożyczki z dnia 13 października 2015 r.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 13 października 2015 r. strona powodowa (...) S.A. z siedzibą w B. i pozwana J. B. zawarli umowę pożyczki gotówkowej nr (...) - (...), na mocy której pozwanej udzielono pożyczki, przy czym całkowita kwota pożyczki wynosiła 4 000 zł, koszty ubezpieczenia 7 494 zł, opłata przygotowawcza 759 zł, wynagrodzenie umowne 848 zł, kwota udzielonej pożyczki wyniosła 12 256 zł, a całkowita kwota do zapłaty 13 104 zł. Roczna stopa oprocentowania została określona na 9,70 %, a miesięczna rata na 272 zł. Pozwana wystawiła weksel in blanco na zabezpieczenie zwrotu udzielonej pożyczki. Strona powodowa jako ubezpieczający zobowiązała się do przekazania składki ubezpieczeniowej 7 494 zł na

rzecz (...).U. S.A. (...) pożyczki w imieniu strony powodowej podpisał Ł. D. na pełnomocnictwa udzielonemu przez stronę powodową.

Dowód:

umowa pożyczki z dnia 13.10.2015 r., załącznik nr 1 do umowy pożyczki – k.65 - 73

deklaracja wekslowa wystawcy weksła - k.74

weksel – k.4

pełnomocnictwo z dnia 08.05.2015 r. - k.

karta klienta - k.

Pozwana dokonała wpłat rat po 273 zł w dniach 9 listopada 2015 r., 9 grudnia 2015 r., 11 stycznia 2016 r., 15 marca 2016 r., 14 kwietnia 2016 r., 1 czerwca 2016 r., 21 czerwca 2016 r., 21 lipca 2016 r., 7 września 2016 r., 29 października 2016 r., 22 listopada 2016 r., 7 grudnia 2016 r., 25 stycznia 2017 r., 6 marca 2017 r., 7 kwietnia 2017 r., 9 maja 2017 r., 10 lipca 2017, 17 lipca 2017 r., 10 września 2017 r. i 10 października 2017 r. W dniu 9 lutego 2016 r. pozwana wpłaciła 100 zł tytułem spłaty przedmiotowej pożyczki, 17 lutego 2016 r. 173 zł, a w dniu 22 sierpnia 2016 r. kwotę 257 zł. W dniu 13 grudnia 2017 r. pozwana wpłaciła 300 zł. Łącznie wpłaty pozwanej wyniosły 6 290 zł.

Dowód:

historia transakcji pozwanej - k.27 - 28

dowody przelewów (5 sztuk) - k.29 - 34

W dniu 10 listopada 2017 r. strona powodowa sporządziła na piśmie ostateczne wezwanie do zapłaty, a w dniu 27 listopada 2017 r. pismo, którym wypowiedziała umowę pożyczki z zachowaniem terminu 30 – dniowego. Strona powodowa w piśmie podała, że wypełniła weksel in blanco.

Dowód:

pismo z dnia 10.11.2017 r. - k.77

pismo z dnia 27.11.2017 r. – k.5, 78

W dniu 27 grudnia 2017 r. strona powodowa wypełniła weksel in blanco na kwotę 8 241,74 zł.

Dowód: weksel – k.4

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo podlegało oddaleniu.

Sąd dokonał ustaleń stanu faktycznego w oparciu o zaferowane przez strony dowody z dokumentów, których prawdziwości i autentyczności żadna ze stron nie kwestionowała. Oddaleniu podlegał wniosek dowodowy strony powodowej z tabeli odsetek dziennych (wyliczenia), jako że jest to jedynie wydruk, nie wiadomo czego w istocie dotyczący i nie jest podpisany przez stronę powodową. Nie spełnia on tym samym waloru dokumentu prywatnego, jak pozostałe dokumenty.

Z dowodów, na podstawie których sąd ustalił stan faktyczny wynika jednoznacznie, że pozwana otrzymała od strony powodowej do dyspozycji kwotę 4 000 zł, natomiast spłacić miała kwotę 13 104 zł.

W pierwszej kolejności wskazać należy, że brak było podstaw do żądania przez stronę powodową wydania nakazu zapłaty na podstawie weksla, skoro w pozwie strona powodowa domagała się odsetek umownych za opóźnienie w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego NBP, a które w żaden sposób nie zostały zaznaczone w wekslu. Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 28 kwietnia 1936 r. Prawo wekslowe (tekst jednolity Dz. U. z 2016 r., poz. 160) w wekslu, płatnym za okazaniem lub w pewien czas po okazaniu, może wystawca zastrzec oprocentowanie sumy wekslowej. W każdym innym wekslu zastrzeżenie takie uważa się za nienapisane. Stopa odsetek powinna być określona w wekslu, w braku jej określenia zastrzeżenie oprocentowania uważa się za nienapisane. Odsetki biegną od daty wystawienia wekslu, jeżeli nie wskazano innej daty. Wystawiony przez pozwaną weksel własny in blanco był w istocie wekslem gwarancyjnym, którego funkcją było zabezpieczenie przyszłego długu wystawcy weksla, przy czym wysokości długu nie można było określić w chwili wystawienia weksla. Szczególne cechy weksla gwarancyjnego powodują, że abstrakcyjny charakter zobowiązania wekslowego względem stosunku cywilnoprawnego, leżącego u podstaw tego zobowiązania, doznaje w odniesieniu do tych weksli poważnych ograniczeń. Sąd Najwyższy w uchwale składu 7 sędziów z 7 stycznia 1967 r. (III CZP 19/66, OSNC 1968 z. 5, poz. 79) mającej moc zasady prawnej wyjaśnił, że w wypadku wystawienia weksla mającego na celu zabezpieczenie wierzytelności, zobowiązanie cywilne wystawcy nie wygasa, lecz istnieje nadal. Wskutek tego, wierzycielowi przysługuje, obok roszczenia pierwotnego wynikającego ze stosunku cywilnoprawnego, nowe roszczenie oparte na wekslu. Przedmiot obu roszczeń jest jednak ten sam i zaspokojenie wierzyciela następuje tylko raz, przy czym z chwilą zaspokojenia wygasa zobowiązanie dłużnika i wierzyciel powinien zwrócić mu weksel. Jeśliby dochodził wierzytelności wekslowej, to spotkałby się z zarzutem, że wierzytelność, na której zabezpieczenie został wystawiony weksel, nie istnieje, a zatem zobowiązanie wekslowe także wygasa. Ponieważ weksel jedynie zabezpiecza wierzytelność cywilną, przeto dłużnikowi przysługują przeciwko roszczeniu wekslowemu te wszystkie zarzuty, jakie mu przysługują przeciwko roszczeniu cywilnemu.

W chwili więc skutecznego wniesienia sprzeciwu przez pozwaną, sąd rozpoznawał sprawę w oparciu o stosunek podstawowy wynikający z umowy pożyczki z dnia 13 października 2015 r.

Pozwana, mimo że spłaciła łącznie 6 290 zł i nie kwestionowała faktu otrzymania od strony powodowej kwoty 4 000 zł do dyspozycji, zarzuciła stosowanie przez stronę powodową niedozwolonych klauzul umownych. Przepis art. 76 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej wyraża podstawową zasadę ochrony konsumentów, stanowiąc, że władze publiczne chronią konsumentów, użytkowników i najemców przed działaniami zagrażającymi ich zdrowiu, prywatności i bezpieczeństwu oraz przed nieuczciwymi praktykami rynkowymi. Zakres tej ochrony określa ustawa. W myśl art. 385¹ § 1 k.c. postanowienia umowy zawieranej z konsumentem nie uzgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny. W niniejszej sprawie ustalić należało, czy postanowienia wzorca i umowy pożyczki należy zakwalifikować jako klauzulę abuzywną. Zgodnie z treścią przepisu art. 385¹ § 1 k.c. do uznania danego postanowienia umownego za niedozwolone i wyeliminowania go z praktyki stosowania, konieczne jest stwierdzenie łącznego występowania czterech przesłanek. Mianowicie: 1) postanowienie nie zostało uzgodnione indywidualnie, 2) ukształtowane w ten sposób prawa i obowiązki stron pozostają w sprzeczności z dobrymi obyczajami, 3) powyższe prawa i obowiązki rażąco naruszają interesy konsumenta, 4) postanowienie umowy nie dotyczy sformułowanych w sposób jednoznaczny głównych świadczeń stron. Funkcja art. 385¹ § 1 kc sprowadza się z jednej strony do tego, że regulacja w nim zawarta stanowi normę interpretacyjną, a z drugiej do tego, że treść tego przepisu powoduje powstanie swoistego "domniemania abuzywności", tj. że dana klauzula umowna jest zakazanym postanowieniem umownym (wyrok SA w Warszawie z dnia 4 kwietnia 2013 roku, VI ACA 1324/12).

Za nie uzgodnione indywidualnie ustawodawca określił te postanowienia umowy, na których treść konsument nie miał rzeczywistego wpływu. W szczególności odnosi się to do postanowień umowy przejętych z wzorca umowy zaproponowanego konsumentowi przez kontrahenta (art. 385¹ § 3 kc). Ciężar dowodu, że postanowienie zostało uzgodnione indywidualnie, spoczywa na tym, kto się na to powołuje (art. 385¹ § 4 kc).

Stwierdzić należy, że pozwana zarzuciła uzasadniając zastosowanie niedozwolonych klauzul umownych że koszty pozaodsetkowe wyniosły ponad 200 % udzielonej pożyczki i wyniosły 9 104 zł, a pozwana nie miała wpływu na określenie ich wysokości. Strona powodowa w piśmie z dnia 3 lipca 2018 r. podniosła, że przepis art.808 1 k.c. uprawniał ją do zawarcia umowy ubezpieczenia na rzecz pozwanej, lecz nie odniosła się do kwestii braku wpływu pozwanej na ustalenie postanowień umowy w tym zakresie.

Ponadto, co należy zaznaczyć, sąd wezwał pełnomocnika strony powodowej do przedłożenia dokumentów potwierdzających przekazanie składki ubezpieczeniowej, strona powodowa wskazała w piśmie z dnia 31 lipca 2018 r., że wszelkie zapytania dotyczące umowy ubezpieczenia należy kierować bezpośrednio do firmy ubezpieczeniowej. Taki argument nie może nakładać na sąd obowiązku zwrócenia się do firm ubezpieczeniowej, nawet nie określonej dokładnie w tym piśmie przez stronę powodową. Strona powodowa reprezentowana jest przez profesjonalnego pełnomocnika i rzeczą pełnomocnika jest, czy uczyni zadość wymaganiom przepisów art. 6 k.c. i 232 zd. 1 k.p.c. Procesem cywilnym żądają określone reguły. Skoro pozwana wniosła o zobowiązanie powódki do przedstawienia sądowi dowodu zapłaty kwoty ubezpieczenia, to strona powodowa winna to uczynić, wszak nie powinna mieć problemu z przedłożeniem dokumentu potwierdzającego przekazanie kwoty 7 497 zł, ponieważ w postanowieniach umowy pożyczki z dnia 13 października 2015 r. w pkt 17.2 znalazł się zapis, iż ubezpieczający zobowiązany jest do przekazania składki ubezpieczeniowej w wysokości (2)* na rzecz (...)U. S.A. (dalsza część przepisu jest sformułowana w taki sposób, że w istocie nie wiadomo czego dotyczy). Zatem strona powodowa winna przedłożyć dokument, z którego wynikałoby czy, kiedy i w jakiej kwocie przekazała składkę ubezpieczeniową, wynoszącą zgodnie z umową pożyczki 7 497 zł. Zupełnie niezrozumiałe jest, by sąd miał zwracać się do ubezpieczyciela - (...)U. S.A., skoro to na stronie powodowej jako ubezpieczającej spoczywał obowiązek przekazania składki. Obecnie szeroko stosowane są rozliczenia bezgotówkowe, a więc strona powodowa powinna była przedłożyć dokument potwierdzający przelew składki 7 497 zł na rzecz ubezpieczyciela, ponieważ ten nie znajduje się w firmie ubezpieczeniowej, jak to wskazał pełnomocnik powódki w piśmie z dnia 31 lipca 2018 r. Przywołać wypada treść art.248 k.p.c.: Każdy obowiązany jest przedstawić na zarządzenie sądu w oznaczonym terminie i miejscu dokument znajdujący się w jego posiadaniu i stanowiący dowód faktu istotnego dla rozstrzygnięcia sprawy, chyba że dokument zawiera informacje niejawne. (§ 1). Od powyższego obowiązku może uchylić się ten, kto co do okoliczności objętych treścią dokumentu mógłby jako świadek odmówić zeznania albo kto posiada dokument w imieniu osoby trzeciej, która mogłaby z takich samych przyczyn sprzeciwić się przedstawieniu dokumentu. Jednakże i wówczas nie można odmówić przedstawienia dokumentu, gdy jego posiadacz lub osoba trzecia obowiązani są do tego względem chociażby jednej ze stron albo gdy dokument wystawiony jest w interesie strony, która żąda przeprowadzenia dowodu. Strona nie może ponadto odmówić przedstawienia dokumentu, jeżeli szkoda, na którą byłaby przez to narażona, polega na przegraniu procesu.

Zwrócić także należy uwagę, że strona powodowa nie przedłożyła potwierdzenia doręczenia pozwanej ani ostatecznego wezwania do zapłaty, ani wypowiedzenia umowy pożyczki. Zatem nie wykazała również wymagalności dochodzonej należności. W związku z tym brak było podstaw do wypełnienia weksla.

Mając na względzie powyższe, skoro strona powodowa nie udowodniła, że przekazała składkę ubezpieczeniową (...)U. S. A., nie odniosła się do kwestii indywidualnych uzgodnień z pozwaną postanowień umownych w tym zakresie, to uznać należy, że strona powodowa bezpodstawnie domaga się od pozwanej zapłaty kwoty 7 920,12 zł, ponieważ od kwoty pożyczki do spłaty 13 104 zł należy odjąć kwotę ubezpieczenia nie przekazanego ubezpieczycielowi 7 497 zł, zatem do zapłaty przez pozwaną pozostawałby kwota 5 607 zł. Z przedłożonych dowodów przelewów pozwanej i historii transakcji wynika, że pozwana zapłaciła stronie powodowej kwotę 6 290 zł, a więc wyższą. Do podniesionych zarzutów pozwanej w tym zakresie powódka nie odniosła się szczegółowo. Z tych więc względów sąd oddalił powództwo.

O kosztach procesu orzeczono na mocy art.98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. 99 k.p.c. uwzględniając § 2 pkt rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (tekst jednolity Dz. U. z 2018 r. poz. 265). Koszty zastępstwa pełnomocnika pozwanej wynoszą 1 800 zł, zaś opłata skarbową od pełnomocnictwa 17 zł.